

Politisk budgetvejledning for budget 2023

Dato 17-03-2022

Sagnr: 1-21-78-1-22

0. Indledning

Formålet med den politiske budgetvejledning 2023 er at etablere de overordnede rammer for budgetlægningen for 2023 og overslagsår.

Side 1

Den politiske budgetvejledning indeholder først en kort redegørelse for det økonomiske udgangspunkt for budget 2023 på sundhedsområdet og Regional Udvikling.

I konstitueringsaftalen for regionsrådet i Region Midtjylland for perioden 2022-2025 er det besluttet at der skal udarbejdes en styrende politisk ambition. På den baggrund vil budgetprocessen for budget 2023 være lidt anderledes end den har været de seneste år. Der lægges således op til at de stående udvalg skal drøfte budget 2023, herunder sammenhængen med den styrende politiske ambition på deres møder i august.

I bilag 1 indgår en detaljeret tidsplan for den politiske behandling af budget 2023, hvoraf der fremgår dato, aktivitet, og hvilket materiale der præsenteres og i bilag 2 en tidsplan for inddragelsen af MED-systemet i budgetlægningsprocessen.

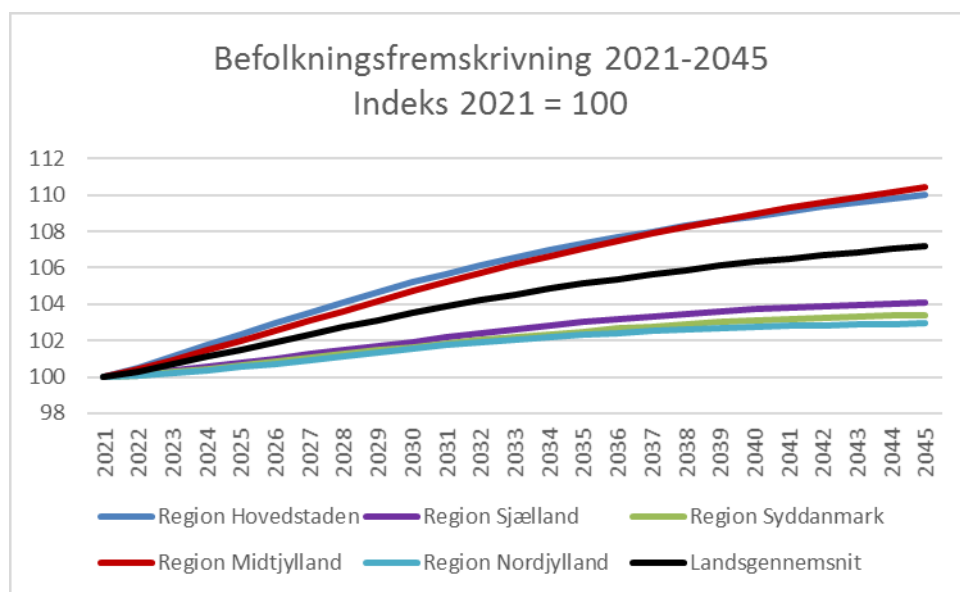
1. Det økonomiske udgangspunkt for budget 2023

Sundhedsområdet.

Hospitalet er stadig presset bl.a. som følge af den demografiske udvikling i befolkningen, rekrutteringsvanskeligheder og COVID-19. Folketinget har 1. behandlet "lov om velfærd" der ligeledes indgår i regeringens udspil til den kommende sundhedsreform. Det fremgår af lovforslaget, at "Realvæksten i det offentlige forbrug som minimum skal modsvare væksten i den demografiske træk"

På den baggrund forventes realvæksten i økonomiaftalen for 2023 at indeholde midler til at dække udgifter til den demografiske udvikling i befolkningen. I forbindelse med budget 2022 er realvæksten i flerårsbudgettet for 2023 forudsat til 1,0 mia. kr. for alle regionerne, hvilket svarer til ca. 216 mio. kr. for Region Midtjylland

Det er herudover forudsat, at Region Midtjyllands andel af bloktilskuddet stiger med 25 mio. kr. bl.a. som følge af, at befolkningstilvæksten er større i Region Midtjylland end landsgennemsnittet.

I flerårsbudgettet for 2023, der var en del af 1. behandlingen af budget 2022, forventedes balance i budget 2023. I konstitueringsaftalen for Regionsrådet i Region Midtjylland for perioden 2022-2025 fremgår det at "partierne ønsker ved budgetlægningen for 2023 at afsætte 30 mio. kr. til psykiatrimrådet ud over psykiatriens andel af den realvækst, der tildeles hospitalerne i budget 2023". Dette er ikke indregnet i flerårsbudgettet, og der er derfor alt andet lige en ubalance på 30 mio. kr.

Hertil kommer en række yderligere udfordringer som forventes at have indflydelse på økonomien i 2023. Fx forventes der stigende udgifter til nye behandlinger, herunder personlig medicin og der har i den seneste tid være kraftigt stigende priser. De stigende priser forventes til dels imødegået af pl-reguleringen i forbindelse med økonomiaftalen, men reguleringen dækker ikke nødvendigvis de stigende udgifter fuldt ud. Nogle af Region Midtjyllands hospitaler går desuden ind i 2023 med en gæld der bl.a. er oparbejdet i forbindelse med indflytningen i nye byggerier i de seneste år. I 2022 er der stadig en del udskudt aktivitet bl.a. som følge af COVID-19 epidemien og konflikten på sygeplejeområdet. Såfremt den udskudte aktivitet ikke afvikles fuldt ud i 2022, kan det også påvirke økonomien i 2023.

Der forventes således en stram økonomi i 2023, og selv uden nye prioriteringer kan det blive svært at få enderne til at nå sammen.

Der er dog, som tidligere år, en række usikkerheder om budgetforudsætningerne, der især skyldes tre forhold.

1. Realvæksten for 2023 kendes først, når økonomiaftalen mellem Regeringen og Danske Regioner er indgået primo juni 2022.
2. Der er usikkerhed om udviklingen i de kriterier, der afgør bloktilskudsfordelingen, og dermed hvor stor en andel af bloktilskuddet Region Midtjylland får. Bloktilskudsfordelingen er typisk tilgængelig i løbet af juni eller juli.
3. Der er usikkerhed omkring udviklingen i udgifterne på en række områder, herunder især udgifterne til hospitals- og tilskudsmedicin. Der vil bl.a. på baggrund af Region Midtjyllands økonomirapporteringer pr. 31. marts og 31. maj blive udarbejdet økonomivurderinger for områderne. Økonomivurderingerne vil danne baggrund for budgettilpasninger for områderne, som vil indgå i 1. behandlingen af budgettet.

På den baggrund kan den økonomiske ramme til budget 2023 ikke fastlægges på nuværende tidspunkt, men først i forlængelse af indgåelsen af økonomiaftalen i juni 2022. Samlet set forventes på nuværende tidspunkt en stram økonomi i budget 2023.

Ud over de økonomiske udfordringer er det forventningen, at der fremadrettet vil være betydelige udfordringer med rekruttering, som vil sætte sundhedsvæsenet under pres.

På landsplan var der i år 2000, 4,3 borgere i alderen 18-64 år for hver borger over 65 år. Det estimeres, at det tal i 2026 vil være faldet til 2,8 og i 2036 til 2,3. Dermed vil der i 2036 være 47 % færre i alderen 18-64 år pr. borger over 65 år. Der vil således i fremtiden være færre til at varetage arbejdsopgaverne samt finansiere bl.a. sundhedsvæsenet igennem skattebetaling.

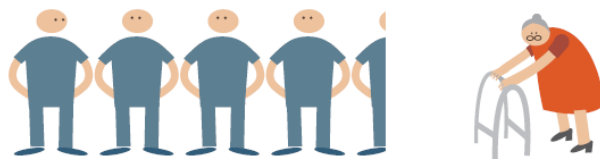
Der skal på den baggrund være fokus på, om det vurderes muligt at rekruttere personale til opgaverne og ikke blot afsætte midler til prioriteringerne i budgettet, ligesom der bør være fokus på at iværksætte tiltag, der kan være med til at forbedre rekrutteringen i Region Midtjylland.

Regionsrådet besluttede den 27. oktober 2021, at der udarbejdes en 360

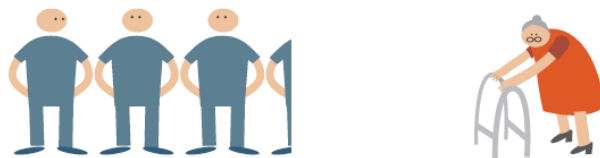
graders plan for initiativer i forhold til hospitaler, Præhospitalet og Patientkontoret samt i forhold til dialogen med kommuner, PLO-Midtjylland og andre primære aktører. 360 graders planen skal bl.a. være med til at sikre:

- At der reetableres balance mellem kapacitet og aktivitet på hospitalerne i hele regionen

2000 4,3 BORGERE MELLEM 18 OG 64 ÅR PR. BORGER OVER 65 ÅR

2016 3,2 BORGERE MELLEM 18 OG 64 ÅR PR. BORGER OVER 65 ÅR

2026 2,8 BORGERE MELLEM 18 OG 64 ÅR PR. BORGER OVER 65 ÅR

2036 2,3 BORGERE MELLEM 18 OG 64 ÅR PR. BORGER OVER 65 ÅR

Kilde: Baseret på tal fra "Fem megatrends der udfordrer fremtidens sundhedsvæsen", Højgaard & Kjellberg, KORA (2017)

- Et godt arbejdsmiljø og bemanning i somatikken, psykiatrien og socialområdet på kort og lang sigt
- Håndtering af det øgede pres på den akutte aktivitet

I budget 2022 er der ikke afsat midler til COVID-19. Regeringen har tilkendegivet, at regionerne også i 2022 kompenseres for nettomerudgifter til COVID-19. Det forventes, at der i forbindelse med økonomiforhandlingerne for 2023 vil være fokus på COVID-19 udgifterne herunder varigt forhøjede udgifter til bl.a. øget lager, strengere hygiejnekrav og generelt forhøjet beredskab.

Som led i transformationen af sundhedsvæsenet er der med økonomiaftalen for 2022 "forudsat et regionalt teknologibidrag på 400 mio. kr. i 2021, som regionerne frigør, og som prioriteres til finansiering af øget behandlingskapacitet". Det forventes, at teknologibidraget vil blive videreført i de kommende års økonomiaftaler. Regionerne skal dermed løbende effektivisere og omstille, således at der frigøres ressourcer til øget behandlingskapacitet.

Regional Udvikling

Det økonomiske udgangspunkt for området for Regional Udvikling vil i 2023 have et særligt fokus på arbejdet med og implementeringen af den nye udviklingsstrategi.

Herudover vil der forsat i 2023 være fokus på bæredygtige (miljømæssigt, økonomisk og socialt) løsninger på området for Regional Udvikling. Herunder bidrager Regional Udvikling til arbejdet med at realisere regionsrådets bæredygtighedsstrategi.

2. Proces for behandling i de stående udvalg

I konstitueringsaftalen for regionsrådet i Region Midtjylland for perioden 2022-2025, fremgår det at partierne i løbet af først halvår 2022 ønsker at "formulere en styrende politisk ambition som skal sætte en retning for, hvor regionen skal bevæge sig hen i løbet af valgperioden". Bl.a. på den baggrund tilpasses budgetprocessen for budget 2023.

I forbindelse med budget 2023, vil de stående udvalg drøfte budget 2023, og herunder sammenhængen til den styrende politiske ambition på møderne i august.

Anlæg og investeringsplan

Region Midtjylland investerer hvert år et anseeligt beløb i bygninger, medicoteknisk udstyr og IT. Investeringsplanen anviser prioriteringen af disse anlægsinvesteringer i den kommende periode.

I forbindelse med Investeringsplan 2021-2029 besluttede regionsrådet en ny prioriteringsmodel til prioritering af investeringer på anlægsområdet. Denne model vil ligeledes blive anvendt i forbindelse med Investeringsplan 2023-2031. Med Investeringsplan 2021-2029 afsatte regionsrådet en række puljer med forskellige formål, der skal prioriteres i de kommende år, det være sig puljer som både er med til at opretholde en velfungerende drift samt puljer, der skal være med til at udvikle driften. I forbindelse med Investeringsplan 2022-2030 blev der prioriteret midler fra puljerne til en række projekter i de førstkomende år. Herudover blev der i de førstkomende år friholdt midler til finansiering af projekter, der

identificeres i Bygningssyn 2020 samt Tværgående analyse af sengestuer. De økonomiske rammer til prioritering af nye projekter er således begrænsede i årene 2023-2027.

På den baggrund vil Investeringsplan 2023-2031 hovedsageligt være en teknisk opdatering af Investeringsplan 2022-2030, hvor der vil blive udstukket konkrete budgetrammer for projekter/investeringsområder for årene 2023 og 2024, mens budgetrammerne for overslagsårene i højere grad er indikationer af retning og intentioner. Herudover forventes det, at der prioriteres midler til konkrete projekter, der identificeres i Bygningssyn 2020 samt Tværgående analyse af sengestuer.

Anlægsrammen for 2023 fastlægges i forbindelse med økonomiaftalen og kendes således ikke på nuværende tidspunkt. I 2022 blev anlægsrammen i økonomiaftalen reduceret i forhold til 2021 niveauet. Regionerne har i en årrække samlet set prioriteret 1 mia. kr. af anlægsramme årligt til egenfinansiering af Kvalitetsfondsprojekterne. Regionerne har fuldt ud betalt egenfinansieringen og det forudsættes at egenfinansieringen tilbageføres til anlægsrammen. Dette vil svare til niveauet for anlægsrammen fra 2021. I forbindelse med Investeringsplan 2022-2030 blev det derfor finansieringsmæssigt forudsat, at den lavere anlægsramme i 2022 ikke videreføres i de efterfølgende år. Der er dog friholdt midler til at håndtere mindre udsving i anlægsrammen for 2023, der vil kunne indgå i prioriteringen, når den endelig anlægsramme for 2023 fastlægges. For at kunne fastholde investeringsplanen er det dog vigtigt, at anlægsrammen over årene som minimum ikke falder.

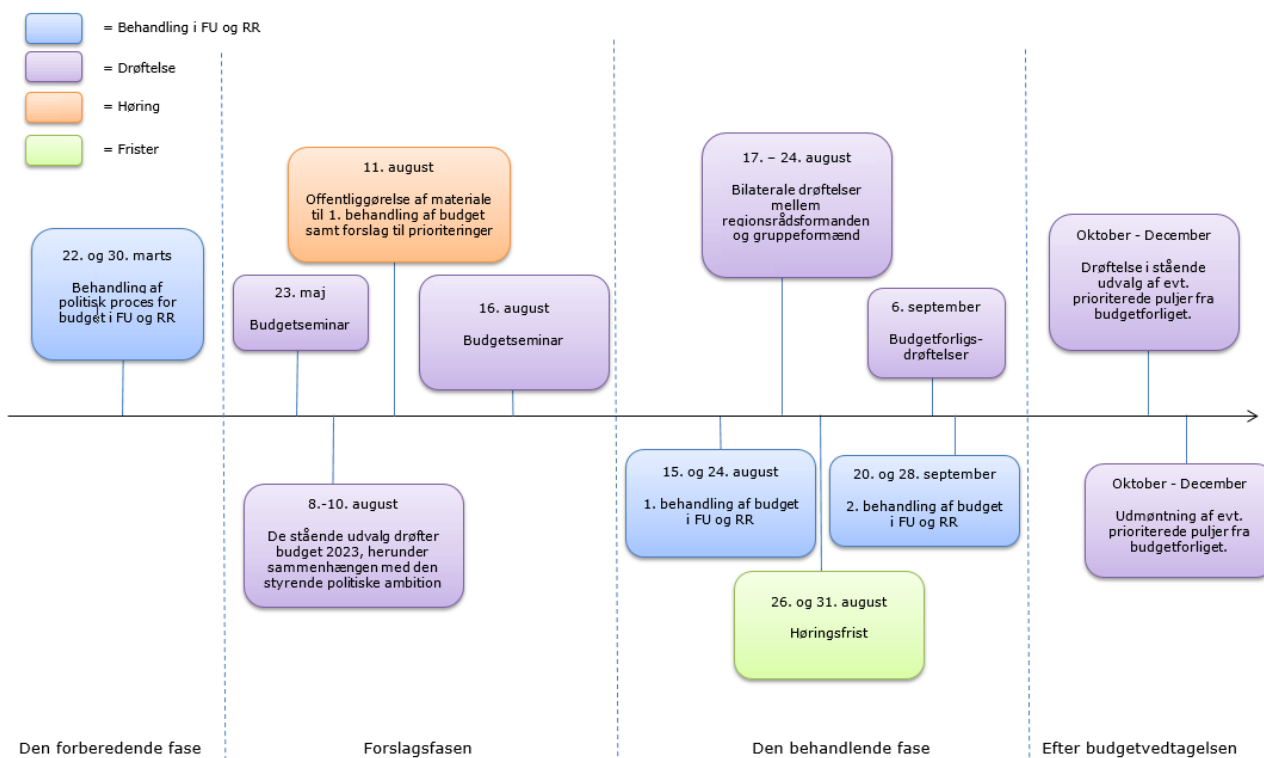
I 2021 blev anlægsområdet ramt af prisstigninger, der viste sig større end det, der var forudsat i Investeringsplanen. Priserne har fortsat været stigende i begyndelsen af 2022, og det kan evt. forværres yderligere af krisen i Ukraine. Prisstigningerne kan medføre, at der enten skal findes besparelser i allerede vedtagne projekter, eller at en række vedtagne projekter må udskydes for at finde finansiering til de resterende projekter. Det skyldes at anlægsrammerne, historisk set ikke er blevet pl-reguleret.

Nye anlægsinvesteringer (bygninger, medikoteknik, IT m.v.), der identificeres efter vedtagelsen af en ny/kommende investeringsplan, vil som udgangspunkt indgå i det efterfølgende års prioritering. Alternativt skal nye identificerede anlægsinvesteringer prioriteres af evt. frie midler af årets puljer. Dvs. eksempelvis Puljen til investeringer i forbindelse med sundheds- og hospitalsplanen eller Puljen til særlige initiativer. De økonomiske rammer til prioritering af nye projekter er dog, som nævnt, begrænsede i de førstkomende år.

3. Den politiske behandling af budget 2023

Nedenfor er en tidslinje med nogle af de centrale tidspunkter i budgetprocessen skitseret.

Figur: Budgetprocessen

Nedenfor er processen beskrevet i tre hoveddele:

3.1 Den forberedende fase fra februar til maj

I denne fase præsenteres regionsrådet for forudsætningerne for budgettet. Budgetprocessen indledes med, at den politiske budgetvejledning (indeværende notat) behandles og vedtages i marts. I den politiske budgetvejledning er det økonomiske udgangspunkt og budgetprocessen beskrevet.

På budgetseminaret i maj, vil der blive præsenteret forventninger til den økonomiske situation for det kommende budget. Forventningerne vil på det tidspunkt være behæftet med usikkerhed, da økonomiaftalen først forventes klar i starten af juni.

I forbindelse med budget 2023 skal der udarbejdes en Investeringsplan for 2023-2031. Investeringsplanen vil basere sig på de omfattende prioriteringer regionsrådet har besluttet i forbindelse med foregående års budgetter.

På budgetseminaret i maj præsenteres regionsrådet for forudsætningerne for Investeringsplanen. Det være sig rammer, indmeldinger og udfordringer. Regionsrådet vil på denne baggrund drøfte løsningsscenarier for den videre budgetlægning af Investeringsplanen. Løsningsscenarierne vil tage udgangspunkt i prioriteringsmodellen, der blev vedtaget i forbindelse med Investeringsplan 2021-2029.

3.2 Forslagsfasen fra juni til august

Når Økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner er indgået i juni, vil der kort herefter være et møde, hvor regionsrådet orienteres om Økonomiaftalen, og hvilken betydning den har for drifts- og anlægsbudgettet for Region Midtjylland.

Til 1. behandlingen af budgettet indgår budgetnotatet. Budgetnotatet vil indeholde afsnit om forudsætningerne for økonomien i Region Midtjylland. Forudsætningerne for økonomien afhænger blandt andet af Økonomiaftalen, bloktilskudsændringer og de politiske budgettilpasninger og viser, om der er økonomisk råderum til yderligere politiske prioriteringer eller behov for besparelser. Herudover vil der blandt andet være afsnit om anlægsbudget og flerårsbudget.

Budgetnotatet og det øvrige materiale til 1. behandlingen offentliggøres ved udsendelse af dagsorden til forretningsudvalget d. 11. august 2022. Materialet sendes samtidig til høringsparterne, som har mulighed for at afgive høringssvar inden budgetforligsdrøftelserne.

I august vil der være drøftelser i de stående udvalg. Drøftelserne vil omhandle budget 2023 og herunder sammenhængen til den styrende politiske ambition. På dette tidspunkt er Økonomiaftalen indgået, og materialet til 1. behandlingen af budgettet udsendt. Der er således en højere grad af vished omkring den økonomiske situation.

3.3 Den behandlende fase fra august til september

I den behandlende fase behandler forretningsudvalget og regionsrådet budgetnotatet samt andre bilag herunder Investeringsplan 2023-2031 ved 1. behandlingen af budgettet.

Materialet til 1. behandlingen udgør høringsmaterialet til høringsparterne.

Inden budgetforligsdrøftelserne er der bilaterale drøftelser mellem regionsrådsformanden og gruppeformændene.

På baggrund af de bilaterale drøftelser udarbejdes regionsrådsformandens forslag til budgetforlig, der udsendes til regionsrådet umiddelbart inden budgetforligsdrøftelserne.

Eventuelle drøftelser vedrørende Investeringsplanen fra de bilaterale drøftelser samt budgetforligsdrøftelserne vil blive indarbejdet frem mod 2. behandling af budgettet.

Budgetforligsdrøftelserne kan tage udgangspunkt i materialet til 1. behandlingen.

I slutningen af august modtages høringssvar til 2. behandlingen af budgettet. Her har RMU(Regions MED-udvalget)-formandskabet en separat frist, så der er mulighed for at afgive et høringssvar på baggrund af høringssvarene fra HMU'erne (Hoved-MEDudvalg).

Det samlede budget og bilag herunder Investeringsplanen 2. behandles af regionsrådet d. 28. september 2022.

Bilag 1: Detaljeret tidsplan for den politiske behandling af budget 2023

Tidsplan for den politiske behandling af budget 2023

Dato	Aktivitet	Materiale
<i>Den forberedende fase fra marts til maj</i>		
22. og 30. marts	Forretningsudvalget og regionsrådet behandler politisk budgetvejledning for budget 2023.	Politisk budgetvejledning
<i>Forslagsfasen fra maj til august</i>		
17. maj	Fællesmøde mellem forretningsudvalget og RMU – bl.a. med en drøftelse af økonomien.	
23. maj	Budgetseminar.	Præsentation af forventninger til økonomien, herunder udfordringer, forventede politiske budgettilpasninger, besparelser og rammer for investeringsplan.
20. juni	Orientering af regionsrådet om Økonomiaftalen 2023.	Økonomiaftalen
8. - 10. august	De stående udvalg drøfter budget 2023, herunder sammenhængen til den styrende politiske ambition.	
11. august	Budgetnotat med administrationens forslag til 1. behandling af budget samt 1. udkast til investeringsplan 2023-2031 offentliggøres på forretningsudvalgets dagsorden og sendes samtidig til høringsparterne.	Budgetnotat, der er administrationens oplæg til 1. behandling af budgettet.
16. august	Budgetseminar hvor regionsrådet bl.a. drøfter den styrende politiske ambition i forhold til budget 2023	Budgetnotat samt den styrende politiske ambition.
<i>Den behandlende fase fra august til september</i>		
15. og 24. august	Forretningsudvalget og regionsrådet 1. behandler forslag til budget 2023.	Budgetnotat Investeringsplan
17. – 24. august	Bilaterale drøftelser mellem regionsrådsformand og gruppeformænd.	Der kan tages udgangspunkt i budgetnotatet samt forslag til prioriteringer i budgettet
26. august kl. 12.00	Frist for høringssvar fra HMU til 2. behandlingen + høringssvar fra evt. øvrige høringsparter.	De samlede høringssvar offentliggøres på Region Midtjyllands hjemmeside og kan indgå i de bilaterale drøftelser
31. august kl. 12.00	Frist for supplerende høringssvar fra RMU med opsamling på høringssvar fra HMU.	Høringssvaret fra RMU eftersendes til regionsrådet hurtigst muligt efter fristen

6. september kl. 9.00	Budgetforligsdrøftelser.	Udkast til budgetforlig
Primo september	Kontaktudvalget/kommune kontaktrådet drøfter fastsættelsen af det kommunale udviklingsbidrag på det regionale udviklingsområde.	
15. september	Materialet til 2. behandling af budgettet offentliggøres på dagsorden til forretningsudvalget.	Budgetbemærkninger inkl. budgetforlig samt høringssvar og investeringsplan
20. og 28. september	Forretningsudvalget og regionsrådet 2. behandler budget 2023.	Budgetbemærkninger, der er materialet til 2. behandlingen. Investeringsplan 2023-2031.
11. oktober	RMU afholder fællesmøde med forretningsudvalget om blandt andet det vedtagne budget 2023.	

Bilag 2: Tidsplan for dialog og inddragelse af MED-systemet

Sideløbende med den politiske behandling af budget 2023, vil regionens ledelse være i dialog med medarbejderne via MED-systemet. Det fastholdes, at RMU/RMU-formandsskabet får mulighed for at afgive et hørings svar, efter de har haft lejlighed til at se HMU-hørings svarene. Der er derfor en særskilt frist for hørings svar fra RMU, der er sat et par dage efter fristen for hørings svar fra HMU og øvrige hørings parter.

Tidsplan for dialog og inddragelse af MED-systemet

Dato	Aktivitet
19. januar	Møde i RMU. Proces vedr. medarbejderinddragelse i forbindelse med budget 2023
7. april	Møde i RMU. Orientering om status vedrørende budgetproces/økonomiforhandlinger.
17. maj	Fællesmøde mellem forretningsudvalget og RMU - bl.a. med en drøftelse af økonomien.
23. maj	Budgetseminar – RMU næstformænd inviteres til at deltage. RMU har mulighed for at holde et oplæg på budgetseminaret.
13. juni	Møde i RMU. Orientering om status vedrørende budgetproces og økonomiaftale 2023.
29. juli	Frist for eventuel udtalelse/bemærkninger vedrørende budget 2023 fra RMU-medarbejdersiden til forretningsudvalget og regionsrådet forud for 1. behandling af budget 2023. Der vil være tale om overordnede udtalelser/bemærkninger, mens der forud for budgetforligsdrøftelserne fremsendes hørings svar, der forholder sig til det konkrete budgetudkast.
11. august	Forslag til budget 2023 (budgetnotat, der er materiale til regionsrådets 1. behandling) fremsendes til ledelsesområderne med henblik på drøftelse i HovedMED-udvalgene og eventuel afgivelse af hørings svar.
26. august kl. 12.00	Frist for hørings svar fra HMU til 2. behandlingen af budget 2023 + hørings svar fra evt. øvrige hørings parter.
31. august kl. 12.00	Frist for supplerende hørings svar fra RMU/RMU-formandsskabet efter de har haft lejlighed til at se hørings svar fra HMU.
1-2. september	RMU Døgnseminar. RMU drøfter forberedelsen af dialogen med forretningsudvalget 11. oktober.
11. oktober	RMU afholder fællesmøde med forretningsudvalget om blandt andet det vedtagne budget 2023.

Fristerne for hørings svar til budgettet er tilrettelagt således, at hørings svarene fra HMU og RMU kan indgå som input i budgetforligsdrøftelserne.

Som følge af placeringen af RMU-mødet i september, vil der i år ikke være indgået budgetforlig ved mødeafholdelsen, hvor RMU skal forberede dialogen med forretningsudvalget.

Hvis ovenstående plan for budgetlægningen 2023 og inddragelse af RMU/HMU ændres, vil der hurtigst muligt blive udmeldt en opdateret plan for inddragelse af MED-systemet med henblik på at sikre deres inddragelse i processen.